

A WENCKHEIMI HUND CSALÁD EREDETE

ÉS

IVADÉKAI MAGYARHONBAN.

idősb. Wogyorócsy János

A
WENCKHEIMI HUND CSALÁD EREDETE
ÉS
IVADÉKAI MAGYARHONBAN.

SZERKESZTVE
idősb MOGYORÓSSY JÁNOS
ÁLTAL.

GYULÁN
KIADJA DOBAY JÁNOS.

MDCCLXIV.

Emlékezzél vissza a régi napokra,
Vizsgálgj által minden nemzetséget ;
Kérdezd atyádat,
És tudtadra adja őseidet, és megmondják néked :

Mózes 5 k. 32, r. 7. vers.

A
MÉLTÓSÁGOS
W E N G E R H E I M
GRÓF- ÉS BÁRÓI CSALÁD
ÖSSZES TAGJAINAK
Ő NAGYSÁGOKNAK

HÓDOLÓ MÉLY ALÁZATTAL ÉS TISZTELETTEL

AJÁNLJA

AZ IRÓ.

BEVEZETÉS.

Köztudomásra van, hogy az őshajdanból származásukat lehozó családok történelmi folyama, ugy egyes eseményei is — időviszony okozta elszakadozott helyzetük miatt — többnyire homályos háttérben állanak, vagy sűrű átláthatlan kárpitokkal fedvék; — ez okból az élet szinpadán szerepet viselt számos kitünt családi egyéniségek jellemére, érdekére és tetteire — újjal mutató jegyzetek is gyakran igen-igen hiányosak, nemcsak a késő utódok, hanem a történelem kipótolhatlan káras hátrányára.

mellékelve, — méltányosnak tartottam. A másik rész „Függelék“
ezimet visel, mely magában foglalja a méltóságos báró Haruckern
örökösöknek — számos családi hiteles tétleveleknek és a „Gothai-
sches genealogisches Taschenbuch“nak tartalma szerint, korunkig
lehozott törzsfáját.

Irtam Gyulán boldogasszony hava 6-án 1861.

idősb **Mogyoróssy János.**

WENCKHEIM CODEX.

I.

A wenckheimi Hund törzs eredete, elágazása és Magyarhonba lett bevándorlása.

Wegrégibb idők homályos multjában a *Wenckheim* család *Wenck* nevezeten a wenckheimi *Hunt*=*Hund* uralkodói családból — de vetusta Dinastarum stirpe — Némethonnak frankoniai kerületéből — Ducatu Franconiae¹⁾ — vette származását, és őstörténetéből a kegyeletes hagyomány a *Mic-bán* mythoszához hasonló s következő történetet regél:

Irmentrud, aldorfi és rubensbergi gróf *Isenbard* neje, midőn — bizonyos alkalommal — egy hármás gyermeket egyszüléssel nemzett szegény nőt látott, és azt női hűtlenséggel ócsárolta vala — attól tizenkét figyermek szülésre kárhoztatott, kiket a bünhődött úrhölgy csakugyan megis szült, és férjétöli félelmében vízbe fojthatni rendelt; de a kik férje által — történetesen feltaláltattak, és titokban²⁾ felneveltettek. Ezek a világ különböző részeibe elszélyedve: a *Hunt*=*Hund*, *Canis* és *Hundston* sat. nevü családoknak lettek törzsatyjai.

¹⁾ Wenckheim grófi család diplomája. — „Allgemeines Conversations Lexikon“ der Dresdner Bibliothek, 13. Band, Seite 1200.

²⁾ „Johann Biedermann“ Tabella 360 in der Dresdner Bibliothek.

A fenn említették egyikétől — a svábföldről — származtak ama *Hunt* és *Paznán* testvér atyafi utódok is, kik a X-ik században — szent István apostoli magyarkirály atyjának *Geyza* fejedelemnek korában honunkba bevándorolván, a honnak, és királynak ³⁾ hasznos szolgálókat tettek; kiknek törzsei hazánkban a nagy kiterjedésű *Hunt* s *Pázmán* nemzetségek elágazásával máig is diszlenek a *Forgách*, *Kubinyi* és *Ujhelyi*, s több hirneves ősi-családok ⁴⁾ ivadékaiban.

A wencckheimi *Hunt*=*Hund*, család e szerént — a X-ik században magyarhonban megtelepedett *Hunt* és *Paznán* családdal, úgy a wencckheimi Wenck család is, a braunschweigi s lüneburgi hercegekkel, herczeg *Scálával* Veronából egy nemzedékű; a kik a fenn érintett *Canis*- és *Hundston*-ekkel, — a *Welfek*- és *Guelphok*-tól — aldorfi és rubensbergi gróf *Isenbard* nejétől *Irmentrud* nagy Károly császár sógornéjától ⁵⁾ ágaztak le.

³⁾ „Magister Simon de Keza“ Presbyteri Hung. scriptores saeculi XIII. Chronicon ab Alexio Horányi, Viennae. Appendix, §. I. De nobilibus Advenis pag. 112. „Post haec veniet Hunt et Pazman duo fratres carnales milites coridati orti de Suevia.“ — „Chronicon Budensae“ Josefi Podhraczky, Budae 1838. pag. 48.

⁴⁾ Horvát István „Magyarország gyökeres régi nemzetségeiről“ 1820 72—73. lap: „a Hunt és Posnán, vagy Paznán testvér atyafiak, — — — a sváb földről költöztek Géza vezér alatt Magyarországra.“

⁵⁾ „Bucellins Stemmatografia Germanica“ part. et oper. 2, fol. 54, 363.

II.

A wenckheimi Hund és wenckheimi Wenck család neve, némely hajdani és középkori leventéinek megnevezésével.

Hvadékai a *Hund*==*Hunt* családnak, kik magukat Germaniában az ősi fészküktől wenckheimi *Hunt* vagy *Hund*-oknak nevezték, s irattak, a velük egy törzsből eredett ama *Wenck*-ekkel együtt, kiknek utódaik jelenleg is a *Wenckheim* nevet viselik, nevüket — illetőleg neveztetésüket — az ősi „Wenck“ birtokszékhelytől „heim“ ige határozattal vették. — E hely „Wenckheim“ a *Hunt*==*Hund* és *Wenck* törzsek ősi fészke, fekszik a thüringeni erdő mellett, a gissingeni fürdőtől két óra járásnyira; és alatta fél óra távolban van azon fél ezredéves bükkfás forrás, mely elsőnek lombjai alatt *Luther* a vormsi birodalmi gyűlésből visszatértével fáradt tagjainak pihenést; utóbbiból pedig égető szomja enyhét nyerte, és mindkettő most is az ő nevét viseli. — A wenckheimi *Hund* család utólsó fiága 1722-ben halt ki.⁶⁾

⁶⁾ D. F. H. Ungewitter. „Neueste Erdbeschreibung und Staatenkunde“ I. k. 290. lap. „Etwa eine halbe Stunde von Wenckheim ist die Luthersbuche (in deren Schatten Luther auf der Rückreise vom Wormser Reichstage ausgeruht haben soll) und nicht weit davon der Luthersbrunnen (eine Quelle, in welcher er bei der nämlichen Gelegenheit seinen Durst gelöscht haben soll.)“

Fokozatos leszarmaztatását, valamint a wenckheimi *Hunt*==*Hund*, ugy a wenckheimi *Wenck* családnak, a mennyiben az őshajdankorra vonatkozva csak szakadozott töredékekben — ezredéves, és messze terjedt elágazása miatt — lehetne közleni; ugyanazért itt, ezuttal egyedül azon ágak ivadékai érintettek meg, kik a *Hunt-Hund*, és wenckheimi *Wenck* család törzséből származva — történeti múltjok Germánia ősrégi családai történelmével egykorúak és a nagy német nemzet évkönyveiből 7) — biztosan, és hitelesen megnevezhetők.

Ilyen volt a számos sarjadékok közül: *Hund*==*Hunt* Frigyes, ki Némethonnak tizedik, és így 1165-ik évben Zürichben tartatott vitézi játékában — *Schwartzenburg* *Henrich* gróffal 8) lépett fel. És ismét az 1337-ik évben élt 9) *Hund Wilmos* is. Hasonlóul wenckheimi *Hund Kristóf-Farkas* 10) *Altenstein*ban, és wenckheimi *Wenck Simon* nemes lovag, *Wenck Miklós* 11) *Gärsten*i apátúr fivérével együtt; — előbbi 1373-ik évben halt meg, s kinek hamvai a *Gärsten*ben akkoron létezett *Losensteiner* nevü kápolnában tétetvék le, s melyet még 1663-ik évben is következő feliratú sirkő fedett: „Anno 1373. Obiit Nobilis Miles Simon Wenck.“

Továbbá feljegyzendőnek tartottuk.

a) Hogy a XVI. században *Wenck János* *Onulsbach*ban — harminczkilencz éves korában — 1515—1518-ban *heilbrunni* apátúr volt a *cziszczerczitari* rendből.

Érdekes ez egyéniség megnevezésénél feljegyezni: hogy ama huszonnyolcz pontjai — melyek *Kazimir* határgróffhoz feleletül adatvák, merő *Luther* tanszellemben voltak fogalmazva, s főalapul szolgáltak a *szvobachi* 12) czikkekekhez:

b) Ismét: hogy a fennirott században *Wenck Henrich* a *theuto-maltai* rend nagymestere volt.

7) Az 1-, 2-, és 5-dik számok alatt felemlitettek kivül a „*Rüxner Turnierbuch*“ szerint emlékbek hagyott: hogy a *Wenckheim* család leventéi, jelesen Kr. sz. u. 942-dik évben *Wenckheim Arnold* *Frankóniából*, mint választott bíró — a *Rotenburgban* tartatott második; — 1080. évben *Wenckheim Ernő* — szinte *Frankóniából* mint választott bíró — az *Augsburgban* tartatott nyolczadik; 1165-dik évben *Wenckheim Fülöp* a *Zürichben* tartatott tizedik; — 1179-dik évben *Wenckheim János* ismét mint választott bíró a *Kölnben* tartatott tizenegyedik; — 1209. évben *Wenckheim Hermann* a *Wormsban* tartatott tizenharmadik; — 1235. évben *Wenckheim Dietrich* a *Moenus* folyam melletti *Würzburgban* tartatott tizenegyedik; — 1311. évben *Wenckheim Henrik* a *nemesi rendből*, a *Rauensburgban* tartatott tizenhatodik; — 1374. évben *Wenckheim Kilian* a *nemesi rendből* az *Eszlingenben* tartott huszadik; — 1396. évben *Wenckheim Arnold* a *nemesi rendből* a *Regensburgban* tartatott huszonkettedik; — 1436. évben egy *Wenckheim* a *frankóniai* vitézi és *nemesi rendből* a *Stuttgardban* tartatott huszonhatodik; — 1479. évben ismét egy *Wenckheim* a *frankóniai* vitézi és *nemesi rendből* a *Würzburgban* tartatott huszonnyolczadik; — 1481. évben *Wenckheim Henrik* *Heidelbergben* tartatott harminczadik; — 1485. évben *Wenckheim Henrik*, *Wenckheim Leonhardnak* nejével az *Onulzbachban* tartatott harminczharmadik; — 1486. évben *Wenckheim Leonhard* a *vitézi rendből* a *Bambergben* tartatott harmincznegyedik; — végre 1487. évben ismét *Wenckheim Leonhard* a *Rhenus* melletti *Wormsban* tartatott harminczhatodik, — és így félezreden át — *Némethonnak* majd minden daliás-vitézi játékaiban résztvettek.

8) Ugyanott annál LXXXI. lap

9) „*Johann Biedermann*“ *Tabella* 360. — Ismét „*Rüxner Turnierbuch*“ CXXXIX lap említi: hogy egy *Hund Vilmos* *Némethonnak* *Ingelshausenben* 1337-ik évben tartatott tizennyolczadik daliájában a *nemesi rendből* részt vett. Valószínű, emez egy személy a *Biedermannal* emlitett egyéniséggel.

10) „*Johann-Georg-Adam Freyherr von Hocheneck*“ *Familien Genealogie und Histor. Beschreibung. Dritter Theil*, Seite 712—713.

11) „*Türkische und ungar. Chronika*“, Nürnberg 1663. Seite 279.

12) „*Allgemeines Lexicon*“ in der *Dresdner Bibliothek*.

c) Hogy *Wenck Dániel* 1559-ik évben I. Ferdinand római császártól nemességében megerősítést; —

d) *Wenck Ágoston* pedig II. Rudolf — szinte római császártól — Prágában — birodalmi nemességet — „wenckheimi“ — birtok előnévvel — praedicatummal — ¹³⁾ nyert.

e) Wenckheimi *Wenck Fülöp*, a svécziai hadjáratokban — nevezetesen Schlieszfeld városánál kitünően vítézkedett, melyért néki, és nemzetségének az említett városi hatóság mentőjöknek hála emléket ¹⁴⁾ emelt. Ennek fítestvére

f) *Wenck Sebestyén* tüzérségi főtiszt — superiores Rei Tormentaria officialis — pedig hazánkban 1598-ik évi márczius 28—29-ke közötti éjjelen a *győri* erődnek törököktől visszafoglalásakor, a czélszerűen általa alkalmazott „*Petárd*“ nevű géppel izekre dúlatta annak „székes-fejérvári“ nevű erősen befalazott kapuját, és utat nyitott — az ott Pálffy Miklós, és Schvartzenberg Adolf hadvezérek alatt — vezénylett 2000 magyar s 3000 vegyes főből állott császári hadseregnek *Győr* várába ¹⁵⁾. Ennek utóda

g) Wenckheimi *Wenck Kereszt.-János* — bölcsészeti és orvosi tudor ¹⁶⁾ kinek a tudomány, és irodalmi pályán kitünt érdemei államilag ¹⁷⁾ is megismertetvék; — kit az eggenbergi herceg még 1698-ik évben palatinális hatalommal ruházott fel, Mária-Terézia királyasszony pedig 1748-ban maradékaival együtt — már „Wenckheim“ nevezetéssel — a birodalmi czimer-leveles lovagi rendbe iktatott. Ez mint császári, s királyi udvari orvos, Grätz városában nagy tevékenységet fejlesztett ki, elannyira : hogy az ottan mulatozott lengyel uralkodó hercegnő *Sobjeczki Jakobine* is ¹⁸⁾ házi orvosának méltatta kinevezni. Ez nemzője lett :

h) wenckheimi *Wenckheim József Ágoston* birodalmi lovag, császári tanácsos, és belső ausztriai államkormány — negyven évig volt — ¹⁹⁾ korlátnoknak.

¹³⁾ Valószínűleg a család származási birtokszékhelyre czélnél.

¹⁴⁾ Mária-Therézia királyasszony szavai szerint a bárói diplomában.

¹⁵⁾ A Wenckheim bárói, és grófi diploma szerint.

¹⁶⁾ Wenck János 1683-ban a batáviai tudományos egyetemtől bölcsészet- és orvos-tudorrá nevezetett; 1698-ban pedig a grätzi tudományos egyetem oklevéllel tisztelte meg; végre 1711-ben a romai tudományos szent egyetemtől ismét tudorsági oklevelet nyert, s mind ezen oklevelek a békesi uradalmi levéltárban őriztetnek.

¹⁷⁾ A Wenckheim bárói és grófi diploma szerint.

¹⁸⁾ Lásd a Wenckheim bárói diplomát.

¹⁹⁾ Lásd Wenckheim család grófi diplomáját.

III.

A wenckheimi Hund törzsből eredett wenckheimi Wenck család egyik ágának Magyarhonba lett örökösödése és megtelepedése.

Awenckheimi *Hund* = *Hunt* uralkodói törzsből származott *Wenck* illetőleg *Wenckheim* család hazánkban Békés vármegyében boldogemlékezetű néhai báró *Haruckerk János-György*, államudvari tanácsos, és békésmegyei főispánynak, *Johanna* és *Mária-Cöcilia* két leányai után — mint özanyák — utódai örökösödött; az amaz által 1723- és 1736-ban szerzett, úgynevezett *Gyulai* uradalomban, jelesen : báró *Wenckheim József-Ágoston* osztrák korbátnok által, ki báró *Haruckern Mária-Cöciliát*; — emezek fia pedig báró — (utóbb 1802-ben gróffá lett) — *Wenckheim József* altábornagy — szinte az édes anyával egytestvér báró *Haruckern Johannának* gróf *Werdenburg Józseffel* nemzett, — illetőleg gróf *Werdenburg Josepha* férjezett báró *Grüber Ferencznőnek* leányát báró *Gruber Therésiát* — vevék nejeikül; mit e jelen értekezésünkhez — hiteles? családi oklevelek alapján készített, és e munka végéhez csatolt „Függelék” az összes báró *Haruckern* örökösök származás fájával terjedelmesen igazol.

A gróf, s báró *Wenckheim* család-tagok — itt nyomban következő származási táblákban mutattatnak ki.

Josephus Comes, Wenzelheim
Campi Marchobii Vicum tenens.

[natus 1733, denatus qua Comes Viennae austr. 1803.]

ELSŐ TÁBLA.

1776-dik évtől bárói linea.

wenckheimi Wenckheim
I. JÓZSEF-ÁGOSTON, báró,
osztrák állami tanácsos és korlátnok
fia wenckheimi Wenck Kereszt.-Jánosnak *)
(báró HARUCKER MÁRIA-CÖECILIA.)

<p>II. JÓZSEF altábornagy, 1802-ik évtől gróf, sz. 1733. † 1803. sept. 5-én Bécsben. (báró GRUBER TERÉZIA sz. 1747. † 1801. a bádeni hövizeknél.)</p>	<p>I. KERESZT. JÁNOS-GYÖRGY klagenfurti főesperest, belső-ausztriai legfelsőbb törvényszéki tanácsos, még 1798-ban élt.</p>	<p>I. XAVÉR FERENCZ altábornagy, elvértett 1794-ben Courtraynál (utódait lásd a második táblán.)</p>
---	---	--

<p>II. FERENCZ 1782-ik után † mint kiskoru.</p>	<p>IV. JÓZSEF-ANTAL sz. 1780. † 1852. Pesten. (1. Ns. KLEMPAY (Regina-Rozália), 2. FEICHT ANNA, † 1846. 3. SCHERCZ KRISZTINA, † 1849. aug. 31. harmadik nejétől</p>	<p>III. SERAF-FERENCZ-LIPÓT, sz. 1785. Laibachban, † 1838. Bécsben. (erdői gróf PÁLFFY BORBÁLA csillagkeresztes hölgy, sz. 1787. július 22. † 1862. febr. 7. Bécsben.)</p>
---	---	--

KRISZTINA-(Mária-Anna-Regina),
sz. Ó-Kigyóson
1849-dik april 21-kén.

<p>V. JÓZSEF, sz. 1809. sept. 9. Gyulán, (1. niczki gr. NICZKY (Mária) † 1837. april 7. 2. JANKOVICH (Stephania) cs. k. hölgy, sz. 1814. első nejétől</p>	<p>KÁROLY, sz. 1811. febr. 24. Budán, (gr. RADECZKY (Friderika) cs. k. és udv. hölgy, sz. 1816. elférjeztetett 1838. január 14-én.)</p>	<p>ANTAL, sz. 1813. máj. 17. vöröskői várban. (vasonkői gr. ZICHY (Mária-Maximiliana) sz. 1822. oct. 12., férjeztetett 1851. jun. 15. cs. k. hölgy.)</p>	<p>RUDOLF, sz. 1814. dec. 24. a budai várban.</p>
---	---	--	---

<p>GYULA, sz. 1835. aug. Kőszegen, 1861-ben békesmegyei aljegyző.</p>	<p>STEPH.-MÁRIA sz. 1837. mart. 27. Kőszegen. (zsadányi s török-szt- miklósi gr. ALMÁSSY KÁLMÁN, cs. k. kam. sz. 1815, nősült 1855.)</p>	<p>1. BORBÁLA, sz. 1838. (farkasvölgyi b. WAL- TERSKIRCHEN (Ernö- Vilmos) sz. 1829, nősült 1861. april 24.) 2. ANNA, sz. 1840. † 1858. 3. FRIGYES, sz. 1842. oct. 15. 4. GEYZA, sz. 1847. aug. 30. 5. MATHILD, sz. 1852. maj. 29.</p>	<p>1. IRMA, sz. 1854. jun. 6. 2. IV. FERENCZ, sz. 1855. dec. 14. 3. HENRIK, sz. 1857. maj. 7. 4. ISTVÁN, sz. 1858. jul. 20. 5. ILONA 6. SAROLTA } ikrek, sz. 1860. maj. 21. 7. DÉNES, sz. 1861. oct. 20. 8. STEPHANIA, sz. 1863.</p>
---	--	---	--

ERZSE, MÁRIA, DÉNES.
sz. 1857. sz. 1861.
dec. 20. jan. 1.

*) Lásd előbb a 16-ik jegyzetet.

MÁSODIK TÁBLA.

1776-ik évtől bárói linea.

Báró WENCKHEIM I. XAVER-FERENCZ

altábornagy

s egy magyar gyalogezred tulajdonosa,

elvértett 1794-ben Courtraynál.

(báró ROSENFELD CAROLINA.)

<p>III. JÓZSEF, aradi főispán, sz. 1778. † 1830. (orczi báró ORCZY TERÉZIA, csillagkeresztes hölgy, sz. 1790. dec. 4. férjeztetett 1807. oct. 15.)</p>	<p>CAROLINA, sz. 1779. (gróf BLANKEN- STEIN HENRIK, cs. k. kamarás és ezredes.)</p>	<p>FRANCISKA, (tolnai gróf FESTETICH VINCZE, cs. k. kamarás.)</p>	<p>HENRIETTE, (horgosi KÁRÁSZ MIKLÓS septemvir.)</p>	<p>TERÉZIA, † hajadon.</p>
--	---	---	--	--------------------------------

<p>MÁRIA, (topolyai báró KRAY Nep. JÁNOS.)</p>	<p>I. BÉLA, sz. 1811. febr. 16. 1848- és 1861-ben békesmegyei főispán.</p>	<p>LÁSZLÓ, sz. 1814. jul. 22. (gróf SZAPÁRY FRANCISKA, cs. ker. hölgy, sz. 1825. dec. 9.)</p>	<p>VIKTOR, sz. 1816. aug. 9. (1. CZINDERI MÁRIA, 2. gróf APPONYI MÁRIA, cs. k. hölgy, sz. 1821. sept. 3.)</p>	<p>PAULINA, sz. 1817. nov. 28. (gróf DESSEWFFY EMIL. cs. kir. kamarás és a magy. akad. elnöke)</p>
--	--	---	---	--

II. JÁNOS. MÁRIA. VI. JÓZSEF. ANNA.

első nejétől

második nejétől

LEONTINA,
(gróf ANDRÁSSY
ALADÁR.)

II. BÉLA.

TERÉZIA.

GRÓF MITTROWSZKY JÓ S. MAX.
táborszernagy, Szabács-vár egyik hős vivője 1789^{ben}

IV.

A gróf- és bárói Wenckheim ház jeles férfiai és azok utódai.

Báró Wenckheim József-Ágostonnak az ausztriai korlátnoknak — báró Haruckern Mária-Cociliával nemzett gyermekei voltak : II. József-Kereszt.-János-György és Xaver-Ferencz. Ezek közül kettő u. m. a megemlitett II. József, utóbb altábornagy, és Xaver-Ferencz szinte utóbb altábornagy fitestvérek ezredes korukban 1781-ben ²⁰⁾ magyar honfúsitást, az 1791-ik 73-ik törvény 4-ik §. erejénél fogva az első már mint altábornagy, az utóbbi pedig mint vezérőrnagy, abba beavatást nyertek.

A) II. József altábornagy — az 52-ik számú magyar gyalogezrednek tulajdonosa — negyvenkét évi hadnoki pályáján tanúsított érdemdús szolgálatai alatt : a porosz, török és frankok ellen viselt hadjáratokban, jelesen : a legutóbbi poroszhadban 1762-ik évben — mint a Lattermann gyalogezrednek — harmincz évig volt ezredese és parancsnoka — Töplitznél Csehországban — nehéz sebet ²¹⁾ kapott; 1789-ik évben april hó 21-ik napján pedig már mint tábornok nagy tevékenységgel vett részt Szabács várának a törököktől — ostrom által lett bevételében; hol Hadik Endre vezérlete alatt — iszonyú vérontás s kartács-golyó zápora között, — melyek a várból — az ostromló seregre repültek ki, — de attól vissza nem rettenve — Mitrovcszky, ²²⁾ — Poniatowszky, — s ifjabb Sztáray vezérektől követtetve, — az öreg Sztáray Antallal ²³⁾ együtt — kivont karddal kezében — a sereg élére állva, — mint hajdan Hunyadi János — „előre! előre! az uralkodó lát ²⁴⁾ s

²⁰⁾ II. József romai császár s Magyarország királya által a magyar udvari cancellaria utján kiadott diploma szerint.

²¹⁾ Lásd ugyanott.

²²⁾ Utódait, mint báró Harucker örökösöket, lásd a „Függelék“ IV. táblájával közölt családi törzsfán.

²³⁾ Utódait hasonlóul mint báró Harucker örökösöket, lásd a „Függelék“ V. tábláján.

²⁴⁾ II. József császárt értvén, ki a rohamot egy emelkedettebb helyről nézte.

Mátyás király büszkén néz le reátok!“ — hangosan kiáltának ²⁵⁾ Sztáray és Wenckheim. És daczára hogy a mozlimok hősen s elszántan védték a várat, mire est lőn, Szabács bevett tornyain ragyogott a szent-kereszt, s a nagytéren a vezérek s a győztes hadsereg jelenlétében hála vecsernyét tartott Vazul atya szent-ferencz rendü áldozár s tábori lelkész, — ki hasonlólul személyesen — mint egykor Kapisztrán János — a feszülettel kezében fennhangon eme szavaival : „előre! előre! Jézus és Mária nevében!“ lelkesítve buzditotta a sereget, és az elsők közt hágván fel a bástyára, — Szabács-vár most említett egyik kitünt hős vivója báró *Wenckheim József* tábornok Nándor-Fejérvár ostromában is tevékeny részt vett *Lascy* főhadvezér alatt, s midőn *Lascy* kárhozatos tespedése s tétlensége közepette — a harcyszomjas sereg harczba vezetését — magának a főhadvezérnek táborvonali szemleutja közben s jelenlétében — Zimonynál november 26-án — vezéreitől hangosan eme fölkiáltással : „a várban alig van úrség, de majd lesz ha várunk — valóban az ember kénytelen azt hinni, hogy *Lascy* a porta zsoldjában áll!“ — követelte; melyért *Lascy* az ezredek parancsnokai által amazoknak azonnal, ha még egy mocczanást hall — megtizedeltetésüket nyilvánította ki — *Sztáray*, *Wenckheim*-mal *Alvinczy*vel, *Poniatowszky*val, *Gvadányi*val s *Mészáros*sall a *Barkó* huszárok ezredesével magukat közbevetették, és a főhadvezér szállására lovagoltak; ki jóllehet őket maga eleibe nem bocsájtotta — *Neubauer* karsegédje s tábornok által *Belgrád* ostroma megkezdését kérték; előadták : mit kíván s követel az összes sereg, s mit tesz a fővezér kötelességévé az állam érdeke. Végre most említett báró *Wenckheim József* — már mint altábornagy — 1802-ik évben áprilhó 9-én II. *Ferencz* római császár — e néven Magyarország I-ső királyától — a magyar udvari főcancellária által kiadott diplománál fogva történt grófi méltóságra lett emeltetése után meghalt *Bécs*ben 1803-ik évben september 5-én, korának 70-ik esztendejében. Hitves társával, a bádeni hővizeknél 1801-ben életének 54-ik évében elhalt, báró *Gruber Theréziával*

²⁶⁾ nemzett három gyermekei e következők voltak :

Első, II. *Ferencz*, ²⁷⁾ ki mint kiskorú halt el.

Második, IV. *József* (*Antal*) született 1780-ik évben — utána következett (*Seraf. Ferencz-Lipót* nevű) testvérével — mint kiskorú, előbb belső titkos tanácsos, és udvari referendárius medgyesi *Somogyi János*, utóbb *Révay Pál* báró — gyámságuk és gondnokságuk alatt nyert neveltetést, végre mint *Békés*, *Kigyós*, *Székudvar* és *Szent-Márton* nevű uradalomnak ura, és császári királyi kamarás megszűnt élni *Pesten* 1852-ik évben. Első neje nemes *Klempay Regina-Rozália* — néhai déznai *Török Albert* kir. tanácsos özvegye volt; második nejét *Feicht Annát* hasonlóképp mint özvegyet vette el; harmadik neje pedig *Scherez Krisztina*, néhai *Scherez József* uradalmi tiszt és *Müller Katalin* szülék gyermeke, kivel a még kiskorú, nemes szivénél s sok szép tulajdonainál fogva, legszebb reményekre jogosító *Krisztina* (*Mária-Anna-Regina*) grófnőt nemzette. Azonban legnagyobb fáj-

²⁵⁾ Szépirodalmi közlöny 1859. évi folyam 6. szám, 84—85. lap, *Remellay Gusztáv* szerint.

²⁶⁾ Báró *Gruber Terézia* építette fel 1798-ban meg bővítve a gyulai várkastélyt udvari kápolnával ellátva azon helyen, hol a hajdani várparancsnoki emeletes palota helyén az 1745-ben épült *Harucker-féle* épület pusztulásnak indult, s 1795-ben porrá égett, mit az épület homlokzatára tétetett s kiálló aranyozott felirat következő tartalma is tanusít : „THERESIA. B. WENCKHEIM. NATA. B. GRUBER. AGRO. OPPIDOQUE. GYULA. SUI. IURIS. FACTO. HAS. AEDES. POSUIT. MDCCXCVIII.“

²⁷⁾ II. *József*nek fia II. *Ferencz* az 1781-ik évi honfűsítási diplomában említettik, de nem sokára mint kiskorú hallhatott el, mivel már az 1802. évben kelt grófi diplomában nincs róla említés téve, csak (IV.) *József*ről, és III. *Seraf.-Ferencz-Lipót*ról.

Graf Wenkheim Josef Antal

(Meghalt Pesten 1852 életének 72^{ik} évében.)

dalmára szeretett nejét elveszté, ki élte 25-ik tavaszán O-Kigyóson 1849-ik év augusztus 31-meghalt; — alig három év múlva követte őt sirba a gróf is. — Hamvaik az ó-kigyósi kápolna alatti családi sirboltban nyugszanak.

Most említett IV. József (Antal) — kivéve ama kevés időt, melyben Aradvármegyénél jegyzői hivatalt viselt — nem szerepelt ugyan a nyilvános élet terén, de magán életének számtalan részletei tanusítják, hogy ő nemcsak a magán életben jellemteljes, nemes szivü — s korát meghaladólag — társadalmi előítéleteken túlemelkedett férfiú, — hanem a hazának is hasznos polgára, — a nép barátja s jótevője volt. Elég erre néhány sajtóságait felemlitenünk :

Már csak azon körülmény is, hogy a legdusabb aristocraták egyike létére nejeinek választásában nem a név és rang, vagy vagyon, hanem a nőiség, a női báj és nőerény vezette egyedül — jellemzilárdságát nem kevésbé tünteti ki, mint azt, hogy szive helyén volt. Ugyanezen vonásnak lelkében felel meg az is, hogy tisztjeit, mint barátjait szerette, s naponkint asztalánál látni ohajtá. Hogy ez nemcsak „eredetiség“ volt tőle, hanem a léleknek egy mélyebb vonása, látszik onnan; hogy végrendeletében tisztjeinek nyugdíjjakat rendelt, s azon kívül gazdag ajándékokat hagyott; — s kiskoru árvája gyámjául főtisztjeit nevezte ki.

Más részt több százezerekre menő összevegeket hagyományozott a szegényeknek, jótékony közintézetek és cselédjei javára.

De a nép javát más eszközök által is tudta ő előmozdítani, melyek egyuttal mutatják, hogy a közgazdaszatról mily helyes fogalmai voltak, már félszázadot meghaladott idő előtt is, s mennyire értette, hogy e hazának mire van szüksége, hogy földművelése emelkedjék. Így például huszonkétezer holdnyi területű kigyósi majorságos pusztája széleit és közepét, még 1810-ik évben akként ültette be — az akkor még kevésbé tenyésztett ákáczfával, hogy ma az arra utazó másfél óra folytán öreg fák lombjainak üdítő hüsse alatt kocsiz el, — és az egykor sivatag puszta, viritó és hasznos kertté változott át. E szép példa sokakra hatott, s közvetve nagyon előmozdította az alföldön a faültetést.

Ő volt az továbbá, ki még 1816-ban kezdé meg az alföldön a dohánytermelést, mely ma oly dús jövedelmi forrása. Ő alapítá ama jólétben diszló új-kigyósi dohány telepitvényt, s ez által majd háromezer munkás magyar családnak veté meg alapját, s nyújtott hálás keresetet.

Az állattenyésztésre szinte élénkítő befolyást gyakorolt, legnemesebb arabs lovakból álló ménese, szép gulyája, gazdag juhászata, sertészete, selyem-, komló-, bortermeleése; szóval a gazdaszat minden ágával szenvedélyes örömmel, és szakértelemmel foglalkozott; s annak összefüggését az iparral hogy tudta méltányolni, mutatja az, hogy Békesen nagyszerü nyolczkövü gőzmalmot és szélmalmot, — Kigyóson szélmalmot, — Székudvaron vizimalmot építtetett.

Ha ehez hozzá tesszük, hogy vendégszeretetéről háza leghiresebb volt az alföldön, s minden rendü, rangú, vallású, vagy nemzetiségü, gazdag és szegény szives fogadtatásban részesült nála : könnyen megfogható azon népszerűség, melylyel gróf Wenckheim József-Antal messze földön birt.

Adjon Isten több ily nemes férfit s hasznos polgárt a hazának.

Harmadik. III. *Seráf.-Ferencz Lipót*, császári királyi kamarás, a pápai Krisztus jeles rend lovagja, a gyulai vár, valamint az azon nevü, ugy az eleki, dobozi és véstői uradalmak néhai ura — született 1785-ben május hó 22-én Laibachban. E hazájához és felkent ko-

ronás apostoli királyához egyenlő hű tisztelettel, és buzgó szeretettel ragaszkodott s minden főuri erényekkel tündöklött aristocrata — fiatalabb éveiben előbb megyei aljegyzői minémiségben, majd magyar királyi, végre a közönséges főudvari kamaránál — viselt hivatalt; kinek grófi fénynyel diszlett udvartartása, és ernyedhetlen szorgalommal folytatott gazdászata, az azzal összefüggésben tartott nemesített juhnyájak, több gulyákban czimeres szarvas-marhák, főleg jó híréről külföldön is ismertes, külön álló anyaméneseiben nemesített lovak — tenyésztése mellett, számos nyilvános és közhasznu alapítványok, — felekezet különbségi tekintet nélkül : szentegyházak és iskolák létesítése s fentartatása érdekében több százezer forint összegekre ment, részint készpénzbeli, részint pénztértékü anyagokból állott bőkezű adakozásai; uradalmi szolgálataiban elaggott tisztjei nyugdíjaztatása; terjedelmes és népes uradalmaiban jobbágyainak, s azok elmaradt özvegyeinek és árváinak, — mi több? — még közszolgálatban elhagyatott sorsra jutott közhivatalt viselteknek, és a kézimunkát nem tehető elnyomorodott ugynevezett házi szegényeknek — ellátásukra is megalapított, és mai napig is fennálló könyör-adományai, mind megannyi emlékjelei, nemes lelkének, emberszerető jó szívének. E valódi örök emlékű tagja főuri családjának, meghalt Bécsben az 1838-ik év martius hó 13-án életének 53-ik évében; hamvai a Bécs melletti Hietzing nevű sírkertben tétetvék örök nyugalomra.

Áldás és örök béke lengjen e nemes szívü jótévő hazafi sirja felett, kinek a jelen- és utókor is áldva emlegeti nevét!

Most említett gróf Wenckheim Seraf-Ferencz-Lipót, szeretett nejével — a vele rokon érzelmü, hitbuzgó, és példás életü hitves társak kitünt remekével, született erdődi gróf Pálffy Borbálával, csillagkeresztes hölgygyel, ki földi pályáját 1862-ik évben február 7-én, korának 75-ik, boldog házasságának 30-ik, özvegyiségének pedig 24-ik évében, Bécsben végezte be — nemzett gyermekei :

a) *V. József* cs. kir. kamarás, — hajdan a községi kerületi királyi táblának birája, utóbb — közóhajtásra Békés vármegyének elválasztott másod alispánja, született Gyulán 1809-ik évi sept. 9-én és kétszer nősült. Első hitvesétől született niczki gróf Niczky Mária csillagkeresztes hölgytől, gyermekei az itt közlött családi törzsfában meg vannak említve;

b) *Károly*, cs. kir. kamarás, volt magyar huszár százados, született a budai várban 1811-ik évi febr. 24-én, nejével gróf Radetzky Friderika csillagkeresztes és udvari hölgygyel nemzett öt gyermekei szinte az előre bocsájtott családi törzsfában foglalvák;

c) *Antal*, cs. kir. kamarás — hajdanában sopronmegyei aljegyző, majd magyar királyi helytartósági fogalmazó — nejével született vásonkeői gróf Zichy Mária-Maximiliannával nemzett nyolcz gyermekei az itt közlött családi törzsfában vannak foglalva; végre

d) *Rudolf*, cs. kir. kamarás — született a budai várban 1814-ik évi decz. 14-én, egykoron vértés százados.

B) Kereszt.-János-György — klagenfurti főesperest, papúr, s belső ausztriának negyven évig volt legfelsőbb fellebbezési főtörvényszéki tanácsosa.

C) Xaver (I.) Ferencz — altábornagy és a 35-ik számú magyar gyalogezred tulajdonosa, a porosz, török és frankok ellen folytatott hadjáratokban kitünő tevékeny részt vett, majd mint a Pelegrini gyalogezrednek huszonkilencz évig volt ezredese, 1762-ik évben a sveidniczi véres ütközet alatt az ellenfél rabjává lett; onnét kiszabadulva — a Haller-Gyulay gránátos ezred ezredes-helytartója s hat évig parancsnoka volt; 1792-ik évben pedig — midőn a francia köztársaság Custine nevű hadvezére Németországba betört vala, s dandárából mintegy 1,500 főből állott csapat a *Philippevillei* várból ágyukkal

Ajgaut: Bolin és Czucz, Pesten. 1864

László Wenckheim

(Meghalt Bicsben 1838, életének 53^{ik} évében.)

BÁRÓ WENCKHEIM XAVER FERENCZ
altábornagy.

(elvértett Courtray-nál 1794^{ben}.)

Namur tartományra is rárontott — de a kiket báró *Lilien* altábornagy október 13-án *Lille* vára alá visszavert, s a *Scarpe* vizen és *Huson*-nál a hidat összelövette, — melyet amazok ismét helyreállítottak, és még 1100 őrséggel fedezték, és ott még a *Mouwaux* s *Tourcoing* közötti ausztriai előőrsöket nem csak megtámadták; de egyelőre vissza is nyomták — okt. 16-án báró *Wenckheim Xaver-Ferencz* vezérőrnagy = generalmajor — akkor már mint herczeg *Koburg* hadvezér hadtestének egyik vezénylője — *Tourcoing*-ból a *D'Alton* nevét viselő 15-ik számu, és a *Württemberg* — gyalog-ezredekéből magához vett négy osztályokkal ²⁸⁾ ment segítségükre, és néhány jól irányzott kartácsoknak kilövése után a makacs elleniséget rémitő nagy veszteséggel *Mouwaux*-ba visszaverte.

Jelen volt báró *Wenckheim* most említett vezérőrnagy 1793-ban *Valenciá*-nak osztrómánál is; hol kitüntetett magasztos szolgálatait ²⁹⁾ az uralkodó fölség — II. *Ferencz* — *Mária-Therézia* katonai disz-keresztjén kívül a 35-ik számú — azelőtt *Brentano* nevet viselt — cseh gyalogezreddel — jutalmazta, és altábornagyi rangra ³⁰⁾ emelte.

Beljebb indulván ausztria nagy hadtestei *Franciaország*-ba, báró *Wenckheim* altábornagy is egynéhány ezerből állott dandarával a körülbelől ³¹⁾ lévő helységekből a francziákat kihajtotta; azok közül pedig, kik *Chatillon* és *Pikárdia* — francia tartománynak széle felé futottak — utolért lovasai igen sokakat leapritottak. A francia royalisták segítségére küldött osztrák sereg-osztály egyik vezérévé szinte említett érdemes hazánkfia báró *Wenckheim Xaver-Ferencz* nevezetvén.

Végre e kitünt jeles, s bátor hadfi ugyancsak a francziák ellen 1794-ik évben májushó 10- és 11-én folytatott nehéz és véres csatában *Courtray*-nál ágyú-golyó által — derékon szakasztatva — végzé be az ausztriai uralkodóház ³²⁾ szolgálatában negyvenöt éves katonai érdemtéljes pályáját. E dícsőn elvázott nevével született báró *Rosenfeld Carolina* úrhölgygel nemzett öt gyermekei :

Első. III. *József* cs. kir. kamarás — orczy báró *Orczy Therézia* csillag-keresztes hölgy férje — mint cs. kir. őrnagy *Békesvármegye*nek közkivánsága, és megkeresése folytán — az ország nádora — mint főhadvezér által a békesmegyei felkelő nemesség alezredesévé nevezetett ³³⁾ ki; de onnét amazok rendezésével *Torontálmegye* felkelő nemességének ezredesévé tétetett által, s e megtiszteltetést annak 1809-ik évben történt feloszlatásáig ³⁴⁾ viselte is.

E páratlan jellemű, szeplőtlen hü, és buzgó polgára a hazának — tündöklő fényes oszlopa a méltóságos *Wenckheim* háznak, pályafutása alatt a megyei közügyek vezetésében kitüntetett bölcs tanácsai, s ernyedhetlen tevékenysége közepette előbb *Krassó*-, azután 1823-ik évben *Aradvármegye*ék főispáni helyettesévé, végre az utóbb nevezett megyének 1825-ik évben valóságos főispánjává nevezetett.

Mint megyei kormányzó — minő, és mennyi erélylyel folytatta diszteljes hivatá-

²⁸⁾ Lásd *Albert* herczegnek *Tournay*-nál (*Dornichnál*) 1792-ikben fekvő táborából október 19-én kelt, de a bécsi „Magyar hirmondó“ azon évi 705. lapján csak november 9-én közzétett közlését.

²⁹⁾ Lásd az uralkodó Fölségnek az udvari haditanácshoz 1793-ik évben augusztus 19-én kiadott parancsát, melyet a bécsi magyar hirmondó 1794-ik évben 17. sz. a. 281—282. lapjain tett közhírré.

³⁰⁾ Lásd bécsi „Magyar hirmondó“ előbb irt évi 368-ik lapján 21-ik sz. a. „Herczeg *Koburg* armádiájánál báró *Wenckheim* Generál-Majort, *Feldmarschall-Lieutenants*gra emelte ő Tsász. Királyi Felsége.“

³¹⁾ Lásd u. o. 698-ik lap, 41. sz. a.

³²⁾ *Courtray* — németalföldi kerületi főváros a *Lys* folyó mellett.

³³⁾ Lásd békesmegyei 1809-ik évi jegyzőkönyv 137. lapjára vonatkozó 150-ik csomagbeli 336. okmányt.

³⁴⁾ Lásd ugyanott 364. lap 153. csomagbeli 790-ik okmányt.

tását? arról Krassó-, Arad- és Békesvármegye hiteles jegyzőkönyvei tanulságos emlékekkel telvék, s a késő utódoknak példás bizonyosságul szolgálnak. Sok szép és üdvös intézkedései közül helyén van megemlíteni : miszerint halmozott teendői mellett mint békesmegyei vizek szabályozási állandó küldöttségi elnökének — a megye északi s észak-keleti nagy kiterjedésű : mocsárok és nádastavak — mint ugyanannyi „terra incognita“ czim alatt létezett több ezer hold terület néki köszöni haszonvehetővé varázslását, s a Sárrét harmincezeret megközelítő jelenlegi szorgalmas magyar népe pedig azokból nyeri tápját. Mint szorgalmas és takarékos gazdának — saját uradalmaiban — szép juhászata; nemesített lovakból állott ménese; — gulyáiban czimeres szarvasmarhái; valamint nyájaiban sertvései sikerdús eredménynyel lévén párhuzamba állítva; mi több? az anyagi jólét előmozdítása tekintetéből már 1815-ben a hazában tespedésben állott lótenyésztésről sajtó útján közölt saját munkájával ³⁵⁾ sietett a haza érdekelt fiait figyelmeztetni.

Aradvármegyének most említett kedves emlékü főispánja, és érdemekben gazdag hazánk főpolgára báró Wenckheim József meghalt Pesten 1830-ik évi marczius hó 1-ső napján korának ötvenkettedik évében, kinek földi mulandóságai a család körös-ladányi sirboltjába tétettek örök nyugalomra.

Béke lengjen pora felett! s üdv nemes lelkének!

Az idvezültnek — hála tisztelettel megnevezett — kitűnő honleányi erényekkel tündöklő, s most is életben létező özvegyével született orczy báró Orczy Therézia úrhölgygel — hazai irodalmunk, és művészetünk lelkes, és kegyteljes előmozdítójával s pártolójával nemzett valódi magyar főúri szellemben nevelt öt gyermekei :

a) *Mária*, topolyai báró Kray Nep. János özvegye;

b) I. *Béla*, Békesvármegyének 1848- és 1861-ben közszeretetbeli főispánja; született 1811-ben február 16-án.

c) *László*, „a hosszúfoki s Körös-Berettyó szabályozási társulat,“ és az egyedül ernyedhetlen fáradozása által lételt nyert „békesmegyei takarékpénztár“ — elnöke; született 1814-ben július hó 22-én.

d) *Viktor*, — hajdan osztrák hadseregbeli tiszt, született 1816-ban aug. 9-én. Két nejeitől, u. m. Czindery Mária, és gróf Apponyi Mária cs. keresztes úrhölgytől született gyermekei az előrebocsájtott családi törzsfával közölvék; végre

e) *Paulina*, csillag-keresztes hölgy, gróf Dessewffy Emil cs. kir. kamarás, és magyar tudományos akadémiai elnök neje.

Második. *Karolina*, gróf Blankenstein Henrik cs. kir. kamarás, és ezredes neje;

Harmadik. *Franziska* cs. ker. hölgy; tolnai gróf Festetics Vinceze cs. kir. kamarás neje;

Negyedik. *Henriette*, horgosi Kárász Miklós septemvir, országbirói ítélőmester, és altárnok -- neje; végre

Ötödik. *Therézia* az elhunyt, hajadon.

³⁵⁾ Lásd „Báró Wenckheim József. Gondolatok a Magyarországi hanyatló lótenyésztés helyre állításáról, és ezen tétel elérésére vezető segéd eszközökről.“ Pesten 1815.

Baró Wenckheim József
As: Arad Vármegyének
Fő Ispánja.

[Alapítvány Pesten 1850. - éntónel. 52-ik. évből.]

V.

A hajdani báró Haruckern birtok megnevezése³⁶⁾ és örökösei közötti felosztása.

Néhai báró Haruckern János-Györgynek összes magyarhoni birtokai, — melyek uj adomány mellett 1736-ban „Gyulai uradalom“ nevezeten: Békés-, Arad-, Csanád- és Csongrádvármegyékben — következően kebelezték: — u. m. *Gyula* mezővárosa, mint az egész uradalom feje, és főhelye; — *Fövényes, Ölyved, Apáthi* és *Szent-Benedek* — puszták; — *Remeteháza, Szeregyháza, Alabián* és *Gyürkehely* — szállthelyek. ³⁷⁾ *Békés* mezőváros; — *Berény* és *Endröd* — ezelőtt puszták; — ugy *Gyür, Kamuth, Dánfok* és *Csatán* puszták; — *Tögye* és *Nyárszegh* — szállthelyek; *Szentes* mezőváros; — *Sz.-Fábián, Edscher, Veresegeháza, Donáth, Szent-László, Töke*, egész *Hekéd*, és *Derekeháza* — puszták része, és *Bekeny*; — *Szeghalom* falu; — *Fás, Balkány, Torda, Kis-Környe* — puszták; — *Ücsöd* falu; — *Szarvassal Káka* és *Báboczká, s Fejéregyháza* — puszták; — *Tatárszálás* vagy *Tatárrét* — szállthelyek; — *Csaba* falu; — *Nagy- és Kis-Podány, Földvár*, és *Borosdgyán* — szállthelyek; — *Vesze, Gerendás, Kigyós, Eperjes, s Kerekeháza* — puszták; — *Szabátka*, szállthely; — *Gyarmath* falu; — *Borosmány*—(Pázmány) *Ösvény, Bucsa, Kis- és Nagy-Harangos* — puszták; — *Gerla* falu; — *Mező-Megyer, Szent-Miklós, Kis- és Nagy-Décse* — puszták; — *Doboz* falu; — *Csorvás* pusztá; — *Körös-Ladány* falu; — *Fás, Méhes*, és *Kis-Károly* — puszták; *Gyoma* falu; — *Ege* és *Nagytelek*, avagy *Szent-János* — puszták; — *Vésztő* falu; — *Mágos* pusztá; —

³⁶⁾ Jóllehet e fejezet nincs egyenes kapcsolatban a Wenckheim főúri család történelmével: mindazonáltal azt épen történelmi érdekességénél fogva a tisztelt család utódai s a későbbi olvasó tájékozásául közlöm.

³⁷⁾ „Szállthelyek“ latinul „Diverticulum“ czimet oly helyek viseltek, hol egyedül csak szállásocskák léteztek. Lásd Páriz Pápai szótárát.

Tarcsa falu; az *Edelesi halmacska*, és *Némethi* vagy *Nemes-Kereki*, *Bel—Megyer*, *Fejhalom*, *Póóhalom* *Sopron*, *Halásztelek*, *Simasziget* — puszták; — *Csyth* szállthely; — *Orosháza* puszta; — *Szegh-udvar*=(*Székudvar*) — falu; *Becser*, *Gyeka*, *Szent-Királyi*, *Szent-Márton*, *Tamász*, *Pill* és *Elek* — puszták; — 1776-ik évben ő eminenciája, római birodalmi herceg, esztergomi érsek, magyarországi primás Batthyáni József gróf elnöklete alatt, — gróf Stockhammer (József)-nő részéről udvari referendárius Kelez József; — Károlyi Antal grófnő részéről, udvari referendárius Ürményi József; — Siskovich József grófnő részéről : septemvir Pásztory László; a báró Gruber örökösök részéről : osztrák kormány-tanácsos Hacker; — végre a báró Wenckheim örökösök részéről : főméltóságú magyar királyi udvari hites agens Pruszkay Antal — mindnyájan megkeresett s megbízott közbenjáró — uraknak Bécsben együttültökben tartatott barátságos értekezletükben — abban állapodtak meg; hogy a fenn előszámlált összes gyulai uradalom; ugy az ingóságnak — a birtokszerző, és annak fia által tett — végrendeleteik értelmében — miután az utóbbinak báró Haruckern Ferencz — békesmegyei főispánnak 1775-ben fimag szakadta közbenjött, — a leány-ág örökösök között öt egyenlő részre felosztatva 1777-ik évi január hó 1-ső napjától számitva — három év elmúltával — kinek-kinek osztályrésze birtokába adasson.

És jóllehet ez így lévén az osztozott örökösök megnyugvásukkal, és kijelentett beleegyezésükkel elhatározta; — némely fennállott körülményeknél fogva azonban az összes birtok mind odáig közösben hagyatott kezelteni, míg 1796-ik évben december hó 31-én ismét Bécsben tartatott egyedüli családi congressus határozatánál fogva 1798-ban február 24-én báró Harucker Josepha özvegy gróf Károlyi Antalné, báró Harucker Borbála özvegy gróf Siskovich Józsefnő; — báró Gruber Terézia báró Wenckheim Józsefné; b. Rosenfeld Carolina néhai báró Wenckheim Xav. Ferencz elvérzett altábornagy özvegye; — gróf Stockhammer Antónia báró Bolza Péterné; — báró Wenckheim József altábornagy maga, és Kereszt. János-György klagenfurti főesperest testvére részéről is, — báró Schröff Ignác magá, és mint Ferencz nevű fia meghatalmazottja; — végre Békesmegye tiszti ügyésze Vidovich Mihály — mint gróf Stockhammer Ferdinánd s az összes Stockhammer grófi család gondnoka és meghatalmazottja; — meghívott gróf Haller József cs. kir. kamarás, belső titkos tanácsos, és Máramarosvármegye főispánjának; — Lányi József magyar királyi udvari tanácsos és referendáriusnak, és medgyesi Somogyi János hasonlóul magyar királyi udvari tanácsos, és referendáriusnak — jelenlétükben, s Bécsben együttültökben tartatott legutóbbi — illetőleg osztályt foganatosító családi gyűlésben öt egyenlő részre — rátákra osztatva, nevezetesen : a gyulai, báró Wenckheim József altábornagné született báró Gruber Theréziának; — a csabai, gróf Siskovich József hadszertárnok-mesterné született báró Harucker Borbálának; a békési, báró Wenckheim József altábornagnak és testvéreinek : báró Wenckheim Kereszt. János-György klagenfurti főesperestnek, s elvérzett báró Wenckheim Xaver-Ferencz altábornagy özvegyének született báró Rosenfeld Carolinának, — a szentesi, gróf Károlyi Antal özvegyének született báró Harucker Josephának, és végre a szarvasi, néhai gróf Stockhammer József utódainak — jutott részekre — melyek egyenkint 49,000 forint akkori becsértéküket meghaladták — csakugyan felosztatott.

A megnevezett birtokosztály részeket az első felosztásban osztozattak örököseik, nevezetesen gróf Wenckheim József-Antal, és fivére gróf Wenckheim Seraf-Ferencz-Lipót — mint báró Gruber Therézia, és altábornagy gróf Wenckheim József gyermekei, magok között 1807-ben bocsájtották osztály alá, mely által IV. József-Antalnak a békési; — Seraf-Ferencz-Lipótnak pedig a gyulai vár és azon nevű uradalom — jutott birtokukba.

A most említett békesi uradalom jelenleg is a már elhunyt József-Antalnak Krisztina nevű egyetlen grófi hajadona osztatlan birtokában van; — a gyulai uradalom pedig ³⁸⁾ 1852-ik évben ismét osztatott fel sokszor említett Seraf-Ferencz-Lipótnak : József, Károly, Antal és Rudolf négy gyermekei között.

Utóvégre megemlítendő : hogy az 1798-ik évben Bécsben tartatott családi congressus határozatából a békesmegyei „csorvási“ és Csanádmegyében kebelezett „Kisapáczai“ — pusztai — fekvő birtokok, — melyek a „gyulai“ és „szentesi“ — jus gladium; úgy egyéb közköltségeknek fedezésére a család idősb feje által közösen kezeltetni rendeltettek, s a melyek időközi közbenjött változásoknál fogva — legújabb felmérés szerint 7,599 holdból s $\frac{794}{1000}$ ölekből állottak, és az azonképen azok jövedelmezéséből megtakarított négyszázezer pengő forintokból állott pénzüsszeg, az 1853-ik eszteni július 11-én tartott család-gyülekezeti megállapodás után, — ugyanazon évi septemb. 13-án Szarvason összeült másik családi gyülekezet jegyzőkönyvének 4-ik száma alatt, és végre azon hónap 15-én ugyanott utóvégre megtartott családi gyűlés jegyzőkönyve 1-ső, 2-ik és 5-ik számjai alatt kimondott — és közösen elfogadott határozatánál fogva : Gruber; — Wenckheim; — Károlyi, és Stockhammer négy főágak szerint rendeltetett felosztatni, s fel is osztatott. Minélfogva az osztó aránykulcsául $\frac{1440}{1440}$ vétetvén fel, és az illető családi tagok — úgy a földből, mint a készpénzből illetményeiket a túllapon jegyzett kimutatás szerint valóban által is vették.

³⁸⁾ Az egyenlő négy részre osztott összes birtok értéke 1,535,700 pengő forintra és $\frac{1}{2}$ kr-ra lévén becsülve.

Folyó szám	Osztályosak nevei	Megalapított osztó arány	Pusztai földek				Készpénz pengőben	
			Csorváson		Kis-Apáczán		frt	kr.
			hold	öl	hold	öl		
1	Gr. Wenckheim József kiskoru árvája	270/1440	—	—	1424	1048 ⁶ / ₇	75000	—
2	Gr. Wenckheim Ferencz örökösei	270/	1424	1049 ⁶ / ₇	—	—	75000	—
6	Br. Wenckheim József özvegye	45/	237	540 ⁴ / ₇	—	—	12500	—
7	Festetics Francziska grófnő	45/	237	540 ⁴ / ₇	—	—	12500	—
8	Kárász örökösök	45/	—	—	237	540 ⁴ / ₇	12500	—
9	Gr. Blankenstein örökösök	45/	—	—	237	540 ⁴ / ₇	12500	—
10	Gr. Károlyi István	80/	422	230 ⁴ / ₇	—	—	22222	13 ¹ / ₃
11	Gr. Károlyi Lajos	80/	422	230 ⁴ / ₇	—	—	22222	13 ¹ / ₃
12	Gr. Károlyi György	80/	422	230 ⁵ / ₇	—	—	22222	13 ¹ / ₃
13	Gr. Apponyiak	60/	—	—	316	720 ⁵ / ₇	16666	40
14	Gr. Trauttmannsdorf Józsefné	60/	—	—	316	720 ⁵ / ₇	16666	40
15	Gr. Bolza József	67 ¹ / ₂ /	356	262 ⁶ / ₇	—	—	18750	—
16	Gr. Batthyány László	30/	158	360 ³ / ₇	—	—	18750	—
17	Inkey József és Zsigmond	37 ¹ / ₂ /	—	—	197	1000 ³ / ₇	18750	—
18	Gr. Mitrovsky Wladimir	45/	237	540 ⁴ / ₇	—	—	12500	—
19	Gr. Stockhammer Ferdinand örökösei	90/	474	1082 ⁸ / ₇	—	—	25000	—
20	B. Drechsel Karolina	18/	94	1091 ² / ₇	—	—	5000	—
21	Gr. Auersperg Zsófia örökösei	18/	30	367 ⁵ / ₇	64	723 ⁷ / ₇	5000	—
22	Gr. Auersperg Johanna	18/	—	—	94	1091 ¹ / ₇	5000	—
23	Gr. Stockhammer Hermann	18/	94	1091 ¹ / ₇	—	—	5000	—
24	Br. Bedekovich Rudolf	18/	94	1091 ² / ₇	—	—	5000	—
Összeg		1440/1440	4708	1008 ⁸ / ₇	2890	885 ⁵ / ₇	400000	—

VI.

A Wenckheim grófi család czimere.

Wenckheim József báró néhai boldog emlékezetü altábornagy- és utódainak részére — örökre kedves emlékü I. Ferencz Magyarország apostoli királya által, a magyar királyi udvari főcancellária útján 1802-ik évben aprilhó 9-ik napján, Bécsben kiadatott grófi diplomában szavakkal is körülirt czimere a Wenckheim grófi családnak : — felállított — négy egyenlő részre osztott katonai paizs, melynek jobb felső, és baloldali alsó ezüstös mezejében — jobbról balra — szegletirányban függesztett vörös övön három hatszegü aranyos csillagok rendben; —

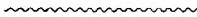
a felső bal, és alsó jobb oldali égszin mezőben pedig külön-külön az ezüstös hold szarvaival akként van helyezve : hogy a felső az alsóval — átmérő irányban — szemközt néz.

Vége a paizsnek közepén egy kisdud mellvért ³⁹⁾ arannyal színezve, kitárt fekete sas-szárnyakkal szemléltetik.

Tetejét a nagy paizsnak nagyobb, vagyis — kilencz gombos grófi korona fedi, melyből koronázott s arany-nyaklánczczal díszített négy rostélyos, vagyis nyitott — bíbor belszinü, aranyos szegélyes sisakok emelkednek; ezek elsője és másodika jobb felől balra helyezvük; — emezek egyike a belpaizsbeli fekete sas szárnyakat; másika pedig — átmérőlegesen, de ellen irányban színezett vörös és aranyos sas-szárnyak között egy hatszegü arany-csillagot tüntet elő; — a többiek balfelől jobbra állítvák : melyek harmadikán ismét átmérőlegesen — de ellen irányban ezüst és vörös színü elefánt ormányok között vas-mezü kar aranyos markolatu egyenes kardot tart; — végre a negyedikben lengyel vörös öltözetben — két szál aranyos tollakkal ékített — prémes sipkával fedett, jobb oldalra tekintő s térdjéig látszó férfit, jobb kezében kivont görbe kardot villogtatva, balkezét csipején pihentetve — hasonlóul átmérőlegesen, de szinte ellen irányban — ezüst és kék színezetü kiterjesztett sas szárnyak között szemléltetik. Végre fürtözetek körítik mind a négy sisakot, jelesen : az első aranyos és fekete; a másodikat aranyos és vörös; a harmadikat ezüstös és ismét vörös; végre a negyediket ezüstös és kék színüek.

³⁹⁾ A Wenckheim bárói ágának czimere a grófi czimerrel majd mindenekben azonos, kivéve a Wenckheim háznak — állítólagosan az őshajdankori „aranyos mezőbeli kitárt fekete sas-szárnyakat“ — melyek helyett a közép, vagyis mellvért vörös mezejében egy vasmezü-kar kardot tartva könyököl, s az egész nagyobb vértet pedig öt gombú korona fedi; melyen csak három sisak van t. i. a grófi czimerben felemlítették közül — (a fekete sas szárnyakat viselő elsőnek kihagyásával) — a második jobbfelől balra a harmadik középre, végre a negyedik balról jobbfelé — helyezvük.

F Ü G G E L E K.

Törzsfája
néhai báró Harucker János-Györgynek

melyben bennfoglalvák annak terjedelmes uradalmában többrendbeli megosztás után öröklött és öröklő összes örökösei.

ELSŐ TÁBLA.

Báró HARUCKER JÁNOS-GYÖRGY,
a gyulai uradalomra először 1723, ismét 1736-ban új donatiót nyerő Békesvármegyének 1732—42-ig főispánja,
meghalt 1742-ben.
(FELNER MÁRIA.)

<p>JOHANNA, (gróf WERDENBURG JÓZSEF.)</p>	<p>FERENCZ, békesm. főispán, † Bécsben 1775. nov. 24.</p> <p>(1. MANNSFELD ANNA, 2. DIRLING MÁRIA-ANTÓNIA.) első nejétől második nejétől.</p> <p>MÁRIA-ANNA, (gr. STOCKHAMMER JÓZSEF.) utódait lásd a IV. táblán.</p>	<p>FRANCISKA, (báró PECHMAN neje.)</p> <p>JOSEPHA, (gr. KÁROLYI ANTAL.) utódait lásd az V. táblán.</p>	<p>MÁRIA-CÖECILIA, (wenckheimi WENCKHEIM JÓZSEF-ÁGOSTON, birodalmi lovag, báró, austriai cancellár és birodalmi tanácsos.) utódait lásd a II. táblán.</p>	<p>JÓZSEF, (HOCHÉ N.)</p> <p>BORBÁLA, 1798. febr. 24-én már özvegy, (gr. SISKOVICH JÓZSEF, a 37. sz. magyar gyalogezerednek (1762—1783) tulajdonosa, sz. 1719. † Prágában 1783. mint hadszertármester.)</p>
---	--	--	---	---

gr. WARDENBURG
JOSEPHA,
(báró GRUBER
FERENCZ.)

b. GRUBER TERÉZIA,
(báró, utóbb gróf
WENCKHEIM JÓZSEF
altábornagy)
utódait lásd a II. táblán.

MÁSODIK TÁBLA.

wenckheimi Wenckheim
I. JÓZSEF-ÁGOSTON, báró,
 osztrák állami tanácsos és korlátnok
 fia wenckheimi Wenck Kereszt.-Jánosnak
 (báró HARUCKER MÁRIA-CÖECILIA.)

<p>II. JÓZSEF altábornagy, és az 52. sz. magyar gyalogezred (1791—1803.) tulajdonosa 1802-ik évi apr. 9-től gróf, sz. 1733. † 1803. sept. 5-én Bécsben. (báró GRUBER TERÉZIA sz. 1747. † 1801. a bádeni hűvizeknél.)</p>	<p>I. KERESZT. JÁNOS-GYÖRGY klagenfurti főesperest, belső-austriai legfelsőbb törvényszéki tanácsos, még 1798-ban élt.</p>	<p>I. XAVÉR FERENCZ altábornagy, elvérzett 1794-ben Courtraynál (báró ROSENFELD CAROLINA.) (utódait lásd a harmadik táblán.)</p>
---	--	--

<p>II. FERENCZ 1782-ik után † mint kiskoru.</p>	<p>IV. JÓZSEF-ANTAL cs. kir. kamarás, sz. 1780. † Pesten 1852. dec. 28. élte 72. évében (1. Ns. KLEMPAY REGINA-(Rozália), 2. FEICHT ANNA, † 1846. 3. SCHERCZ KRISZTINA, † 1849. aug. 31. Ó-Kigyóson.) harmadik nejétől</p>	<p>III. SERAF-FERENCZ-LIPÓT, cs. kir. kamarás, pápai Krisztus-rendű lovag, sz. Laibachban 1785. maj. 22. † Bécsben 1838. mart. 13. (erdői gróf PÁLFFY BORBÁLA csillagkeresztes hölgy, sz. 1787. július 23. † 1862. febr. 7. Bécsben.)</p>
--	--	---

KRISZTINA-(Mária-Anna-Regina),
 sz. Ó-Kigyóson
 1849-dik apríl 21-kén.

<p>V. JÓZSEF, cs. kir. kamarás, sz. 1809. sept. 9. Gyulán, (1. niczki gr. NICZKY MÁRIA cs. ker. hölgy, sz. 1812, férjezt. 1834. † 1837. april 7. Kőszegen. 2. pribérdi és vuchini JANKOVICH STEPHANIA csil. ker. hölgy, sz. 1814., férjezt. 1838. nov. 10.) első nejétől</p>	<p>KÁROLY, cs. kir. kamarás, sz. 1811. febr. 24. Budán, (gr. RADECZKY FRIDERIKA¹⁾ cs. k. és udv. hölgy, sz. 1816. dec. 18., férjeztetett 1838. január 14-én.)</p>	<p>ANTAL, cs. kir. kamarás, sz. 1813. máj. 17. a vöröskői várban, nősült 1851. jun. 15. (vásonkői gr. ZICHY MÁRIA-(Maximiliana²⁾ csil. ker. hölgy, sz. 1822-ben oct. 12-én.)</p>	<p>RUDOLF, cs. kir. kamarás, sz. 1814. dec. 24. a budai várban.</p>
--	---	---	---

<p>GYULA, sz. 1835. aug. 6. Kőszegen, 1861-ben békesmegyei aljegyző.</p>	<p>STEPH.-MÁRIA sz. 1837. mart. 27. Kőszegen. (zsadányi s török-szt- miklósi gr. ALMÁSSY KÁLMÁN, cs. k. kam. sz. 1815, nősült 1855.)</p>	<p>1. BORBÁLA, sz. 1838. (farkasvölgyi b. WAL- TERSKIRCHEN (Ernö- Vilmos) cs. k. kam., sz. 1829, nősült 1861. april 24.) 2. ANNA, sz. 1840. † 1858. 3. FRIGYES, sz. 1842. oct. 10. 4. GEYZA, sz. 1847. aug. 30. 5. MATHILD, sz. 1852. maj. 29.</p>	<p>1. IRMA, sz. 1854. jun. 6. 2. IV. FERENCZ, sz. 1855. dec. 14. 3. HENRIK, sz. 1857. maj. 7. 4. ISTVÁN, sz. 1858. jul. 20. 5. ILONA 6. SAROLTA } ikrek, sz. 1860. maj. 21. 7. DÉNES, sz. 1861. oct. 20. 8. STEPHANIA, sz. 1863.</p>
--	---	--	---

ERZSE, MÁRIA, DÉNES.
 sz. 1857. sz. 1861.
 dec. 20. jan. 1.

HARMADIK TÁBLA.

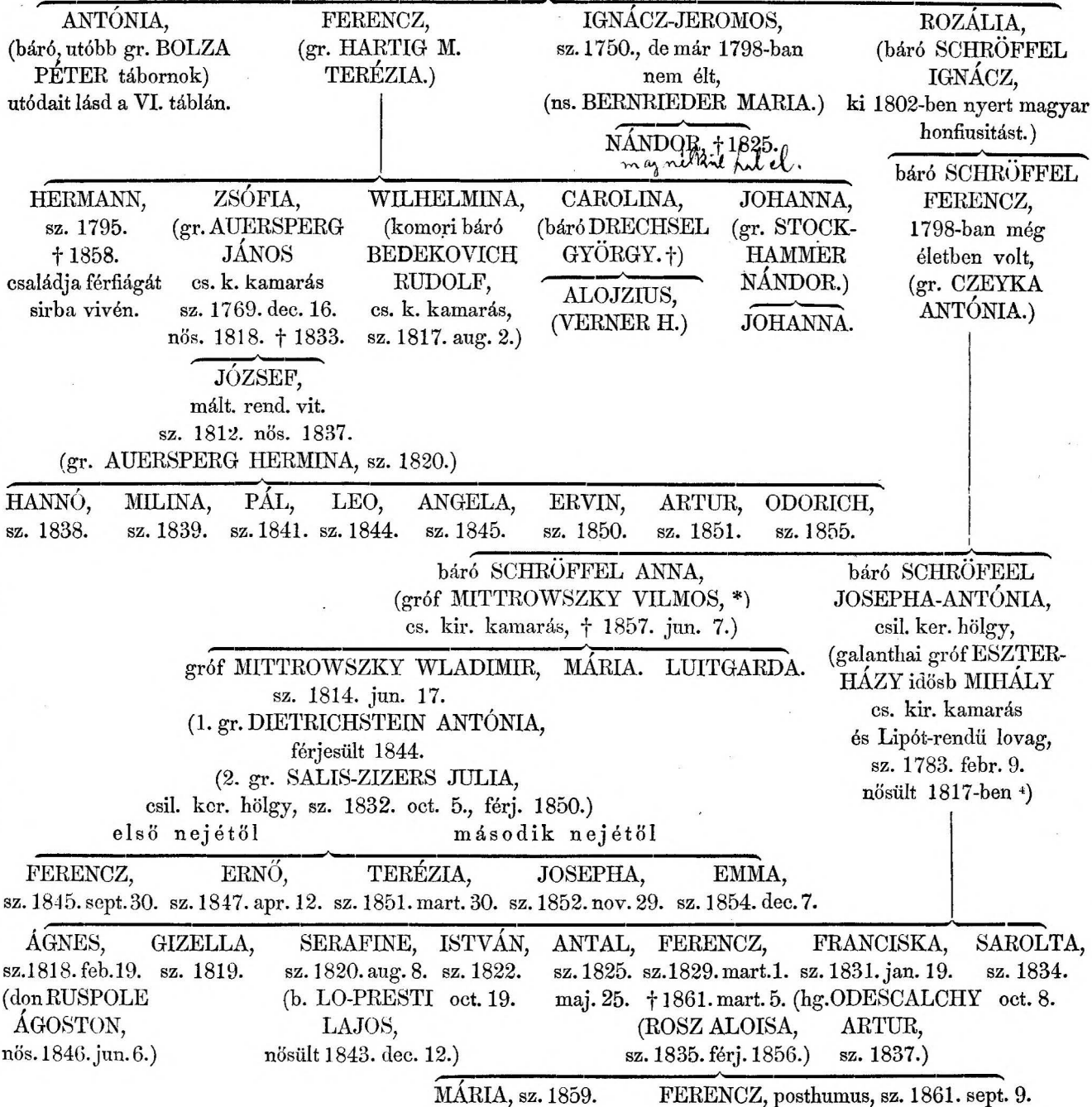
Báró WENCKHEIM I. XAVER-FERENCZ
altábornagy s 1793-ban a 35-ik számú cseh *) gyalogezred tulajdonosa,
1794-ben a csatatéren Nématalföld Courtray nevű kerületi fővárosánál elvérzett,
(báró ROSENFELD CAROLINA.)

<p>III. JÓZSEF, cs. k. kamar., aradi főispán, sz. 1778. † 1830. Pesten, (orczi báró ORCZY TERÉZIA, csillagkeresztes hölgy, sz. 1790. dec. 4. férjeztetett 1807. oct. 15.)</p>	<p>CAROLINA, sz. 1779. (gróf BLANKEN- STEIN HENRIK, cs. k. kamarás és ezredes, † 1833.)</p>	<p>FRANCISKA, csil. ker. hölgy, (tolnai gróf FESTETICH VINCZE, cs. k. kamarás.)</p>	<p>HENRIETTE, (horgosi KÁRÁSZ MIKLÓS septemvir és altárnok 1830-ban.)</p>	<p>TERÉZIA, † hajadon.</p>	
		<p>1. MIKLÓS. † 2. ISTVÁN, 1839-ben csongrádm. ország- gyűlési követ. † 3. MÁRIA, (SZEGEDY SÁNDOR). 4. ALBERT. † 5. IMRE.</p>			
		<p>MÁRIA, (FEJÉRVÁRY MIKLÓS, lakik Amerikában.)</p>	<p>GABRIELA.</p>	<p>CÖELESTINA, sz. 1816. nov. 4. (gr. BATHYÁNI László, nős. 1837.) Emil, cs. k. k. és kap. gyerm. I. a VI. táb. sz. 1829. nős. 1856.)</p>	<p>FELICE, csil. ker. hölgy, (gr. D'ORSAY Emil, cs. k. k. és kap. sz. 1829. nős. 1856.)</p>
<p>MÁRIA-FRANCISC- LUIZA, sz. 1811.</p>	<p>KAROLY-FERENCZ, sz. 1814. oct. 2. (hg. HOHENLOHE- LANGENBURG CON- STANCE, sz. 1824. férjesült 1855.)</p>	<p>GYÖRGY LAJOS, sz. 1816. sept. 10. (GEBSZER CARO- LINA.)</p>	<p>MÁRIA-WILHELM., sz. 1819. január 28. (gr. VÉCSEY EDU- ARD, nős. 1856. január 29. † 1856.)</p>		
		<p>MÁRIA-EDITHA, sz. 1859. febr. 24.</p>	<p>JÁNOS-GYÖRGY-FERENCZ, sz. 1861. oct. 2.</p>		
<p>MÁRIA, (topolyai báró KRAY Nep. JÁNOS.) 1. PÁL. 2. IRMA, (gr. ZICHY JÁNOS, sz. 1820., nős. 1848.)</p>	<p>I. BÉLA, sz. 1811. febr. 16. 1848- és 1861-ben békesmegyei főispán.</p>	<p>LÁSZLÓ, sz. 1814. jul. 22. (gróf SZAPÁRY FRANCISKA, cs. ker. hölgy, sz. 1825. dec. 9. férjesült 1845.) 1. II. JÁNOS. 2. MÁRIA. 3. VI. JÓZSEF. 4. ANNA.</p>	<p>VIKTOR, sz. 1816. aug. 9. (1. CZINDERY MÁRIA, 2. gr. APPONYI MÁRIA, cs. k. h. sz. 1821. sept. 3. 3) férj. mint özv. Eszterházy Albertné, 1852. jun. 7.) első nejétől 1. LEONTINA, (gr. ANDRÁSSY ALAD.) 2. II. BÉLA. második nejétől 3. TERÉZIA.</p>	<p>PAULINA, sz. 1817. nov. 28. (gróf DESSEWFFY EMIL, cs. k. kam. m. t. akad. elnök, sz. 1814. aug. 17., nősült 1838. jun. 18.) 1. BLANKA, sz. 1842. (gr. VÉCSEY JÓZSEF) 2. VALERIA, sz. 1844. 3. AURÉL, sz. 1846.</p>	

*) A 20-ik lap 5-ik és a 24-ik lap 39-ik sorában magyar helyett cseh gyalogezred olvasandó.

NEGYEDIK TÁBLA.

Gróf STOCKHAMMER JÓZSEF-JÁNOS, cs. kir. pohárnok,
családja 1777-től gróf, 1791. magyar indigena.
(báró HARUCKER MÁRIA-ANNA.)

*) Öse Mittrowszky József-Maximilián tábornagy, a 40-ik számú galicziai gyalogezrednek 1786—1809-ig volt tulajdonosa. E család grófi méltóságra 1769-ben emeltetett, s az 1791-ik törv. 72-ik czikke erejénél fogva pedig magyar honfústitást nyert.

ÖTÖDIK TÁBLA.

Nagykárolyi gróf KÁROLYI ANTAL, *)

aranygyapjas vitéz, királyi főasztalnok-mester, főispán, septemvir, tábornok és egy magyar gyalogezred tulajdonosa,

szül. 1732. oct. 25., † 1791. augusztus 24-én Penczingben Bécs mellett.

(báró HARUCKER JOSEPHA, ki még 1798-ban élt.)

JÓZSEF,

szül. 1768. oct. 7-én, † 1803-ban Bécsben,

nyolczéves korában M. Terézia királyasszony által Békesvármegye főispánjává neveztetett.

(gróf WARTENBERG-WALDSTEIN ERZSE,

csillagkeresztes hölgy, férjeztetett 1789., † 1813-ban.)

<p>MÁRIA, sz. 1793. sept. 25. (gr. KÖNIGSZEGG FERENCZ, cs. kir. kamarás.)</p> <p>1. ERZSE, sz. 1812. (hg. WALDEN- BURG FRIDR.)</p> <p>2. GUSZTÁV, sz. 1813. nős. 1843. (gr. CSÁKY GIZELLA.)</p>	<p>ISTVÁN, sz. 1797. főispán, (1. gr. DILLON GEORGINA. 2. g. ESZTERHÁZY FRANCISKA, csil. ker. hölgy, sz. 1810. nov. 17. férj. 1831. jan. 24.)</p>	<p>LAJOS, sz. 1799. † 1863. főispán, (hg. KAUNITZ- RITTBERG FERDINANDA, sz. 1805. apr. 20. férj. 1822. nov. 4.)</p> <p>LÁSZLÓ, sz. 1824. † 1852.</p> <p>ALAJOS, sz. 1825. austriai követ a porosz udvarnál.</p>	<p>FRANCISKA, sz. 1800. † 1823. (gr. SZTÁRAY ALBERT, cs. k. kamarás, *) † 1843. febr. 13.)</p>	<p>GYÖRGY, sz. 1802. főispán és koronaúr, (vasonkeői gróf ZICHY CAROLIN, cs. ker. hölgy, sz. 1818. nov. 8. férj. 1836. maj. 16.)</p> <p>1. GYULA, sz. 1837.</p> <p>2. VIKTOR, sz. 1839.</p> <p>3. GÁBOR, sz. 1841.</p> <p>4. TIBOR, sz. 1842.</p> <p>5. ISTVÁN, sz. 1845.</p> <p>6. PÁLMA, sz. 1847.</p>	<p>JOSEPHA, sz. 1803. (gr. TRAUTT- MANSDORF JÓZSEF, cs. k. kamarás, sz. 1788. feb. 19. nős. 1821. oct. 18.)</p> <p>1. CAROLINA, sz. 1823. aug. 5.</p> <p>2. FERDINÁND, cs. k. kamarás és londoni osztrák követségi titkár, sz. 1825. jul. 27.</p> <p>3. FRANCISKA, sz. 1827. maj. 8.</p> <p>4. JOSEPHINE, sz. 1835. jun.</p>
első nejétől		második nejétől			
<p>EDUÁRD, sz. 1821. (g. KORNIS KLÁRA.)</p>	<p>ERZSE, sz. 1822.</p>	<p>SÁNDOR, sz. 1831.</p>	<p>GERALDIN, sz. 1835. (erdői gr. PÁLFFY ANTAL, cs. k. kam. és kapitány, sz. 1827.)</p>		
<p>ISTVÁN. GEORGINA, sz. 1852.</p>	<p>LÁSZLÓ, sz. 1859.</p>				
JULIA, csil. ker. és udv. hölgy, férjezt. 1840. (gr. APPONYI GYÖRGY, cancellár, sz. 1808. dec. 29.)		ZSÓFIA, csil. ker. és udv. hölgy, (gr. APPONYI GYULA, sz. 1816. jul. 5., nős. 1844., † 1857.)			
GEORGINA, sz. 1841.		ALB-GYÖRGY, sz. 1846.		LAJOS, sz. 1849.	ANTAL, sz. 1852.

*) Fia gr. Sztáray Antal tábornokszereplésű 33. sz. magyar gyalogezred (1791—1809-ig) tulajdonosa ~~testvéreinek~~ Mihály-
nak az 1798-^{an} elhunyt stáboles megyei főispánnak, és anokája az 1747-^{ben} grófi rangra emeltetett
Imrénének Unghe vármegyei főispánnak.

HATODIK TÁBLA.

BOLZA PÉTER,
báró, 1762-ik év olta gróf,
vezérőrnagy, 1801-ben még élt,
(gróf STOCKHAMMER ANTÓNIA, még 1798-ban életben volt.)

FERENCZ. †

ANTÓNIA,

JÓZSEF,

sz. 1789. † 1836.

cs. kir. kamarás,

(gróf BATTHYÁNI ISTVÁN,

sz. 1780. máj. 23.

cs. k. kamarás, sz. 1776. dec. 31.)

† 1861. dec. 25.

ISTVÁN,

LÁSZLÓ,

ANT.-CAR.-MÁRIA,

(gr. BATTHYÁNI ANNA,
csil. ker. hölgy^e)

sz. 1812. aug. 30.

sz. 1815. aug. 12.

sz. 1827. sept. 23.

sz. 1782. mart. 23-án,

(gr. MITTROWSZKI

(tolnai gr. FESTETICS

(INKEY ZSIGMOND,

férjezt. 1805. oct. 31-kén,

MÁRIA,

CÖELESTA,

nősült 1845-ben.)

† 1854. mart. 5-én.

sz. 1815. dec. 5-én,

csil. ker. hölgy,

férjeztetett 1839,

sz. 1816. nov. 4.,

† 1842.)

férjezt. 1837.)

1. GEYZA, sz. 1838.

2. FRANCISKA, sz. 1839.

3. LÁSZLÓ, sz. 1840.

4. CÖELESTA, sz. 1841.

MÁRIA-ANNA,

JÓZSEF,

ANTAL,

MÁRIA,

ISTVÁN,

PÉTER,

sz. 1806. aug. 4.

sz. 1807. dec. 2.

kapitány,

sz. 1814. jan. 3.

sz. 1817. oct. 13.

sz. 1824. aug. 1.

csil. ker. és udv. hölgy,

sz. 1808.

(TOMCSÁNYI (g. VAY ALOJZIA,

(gr. SCHÖNBORN-

KÁROLY,

férjezt. 1847.,

BUCHEIM

cs. k. lovas kapit.

† 1849. jul. 22.)

KÁROLY-EDE,

sz. 1812.)

ANNA,

cs. k. kamarás és belső

sz. 1847.

titk. tan. sz. 1803. maj. 2.

octob. 22.

nősült 1833., † 1854.)

FRANCISKA-CAROLINA-
ANNA-JOZÉFA-FRIDR.,
sz. 1834. nov. 17.

MÁRIA-CAROLINA-
JOZÉFA,
sz. 1836. aug. 27.

JÓZSEF,
sz. 1853.

ALBERT,
sz. 1854.

ALFRÉD,
sz. 1855.

Egyesített emlékoszlópa néhai méltóságos Wenckheim Ferencz grófnak, és menyének néhai született niczki Niczky Mária grófnőnek — mely a gyulai római cathol. főszentegyházban a szentély sorompóján kívül, baváriai gránitkőből — Dunaiszky szobrász hazánkfia által készülve — tizennégy lábra közepéből felnyúló koszorúzott kereszt alatt — az egyház bal, illetőleg nyugoti oldal falához rakva, és annak talapjára illesztett fekete márványlapján egy művészi oszloppal elkülönített s következő vésett aranyozott emlékiratot tartalmaz; jelesen

a jobboldali Wenckheim grófi család címer alatt :

ELFELEJTHETETLEN JÓ FÉRJÉNEK
CS. KIR. KAMARÁS
S A KRISZTUS PÁPAI JEL. REND VITÉZE
GRÓF WENCKHEIM FERENCZ URNAK,
KI MEGHALT
BÉCSBEN 1838-ik ESZT. BÓJTMÁSHÓ 13-án
ÉLETÉNEK 53-ik ÉVÉBEN —
NEM EMLÉKÜL
MERT AZT SZÍVÉBŐL AZ IDŐ EL NEM TÖRLI;
HANEM
BUZGÓ SZERETETÉNEK
S HÁLÁS TISZTELETÉNEK JELÉÜL
MDCCCXXXIX. ESZT. EMELÉ
ANNAK ÖZVEGYE
ERDŐDI GRÓF PÁLFFY BORBÁLA.

a baloldali Niczky és Wenckheim egyesített grófi címerek alatt :

SZERETTE NŐJÉNEK
SZÜLETETT
GRÓF NICZKY MÁRIA ASZSZONYNAK
KI MEGHALT
KÖSZEGEN 1837-ik ESZT.
SZ. GYÖRGY HÓ 7-én
ÉLETÉNEK 24-ik ÉVÉBEN
ÖRÖK TISZTELETE ZÁLOGÁUL
1839-ik ÉVBEN VÉSETÉ
FÉRJE GRÓF WENCKHEIM JÓZSEF
CS. KIR. KAMARÁS.

Jegyzetek a „Függeléki“ családfákhoz.

- 1) Leánya az 1858-ban elhunyt tábornagy néhai Radetzky József grófnak és Strassoldo-Gräfenberg Francziska grófnőnek.
 - 2) Leánya néhai vásonkeői Zichy Károly grófnak, Magyarország volt tárnokának, cs. kir. kamarás- és belső titkos tanácsosnak, és SEILERN-ASPANG CRESCENTIA utóbb özvegyen maradott grófnőnek, — néhai sárvári és felsővidéki **Széchenyi István** gróf nejének.
 - 3) Gróf Apponyi Mária édesatyja Apponyi Antal gróf párisi követ, édesanyja gróf Nogarolla Terézia, — fivérei pedig gróf Apponyi Rudolf és Gyula — voltak.
 - 4) Fia galanthai gróf Eszterházy Nep. János veszprémmegyei néhai főispánnak és Batthyáni Ágnes grófnőnek.
 - 5) Fia gróf Károlyi Ferencznek — szathmármegyei főispánnak, és Csáky Krisztina grófnőnek.
 - 6) Gróf Bolza Józsefné született gróf Batthyáni Anna egytestvér : gróf Bolza Antónia férjével Batthyáni István-
nal és a néhai zalamegyei főispánnal Batthyáni Imrével.
-

TARTALOM.

	Lap.
Előszó	7
A wenckheimi Hund törzs eredete, elágazása és Magyarhonba lett bevándorlása	13
A wenckheimi Hund és a wenckheimi Wenck család neve, némely hajdani és középkori leventéinek megnevezése	15
A wenckheimi Hund törzsből eredett wenckheimi Wenck család egyik ágának Magyarhonba lett örökösödése és megtelepedése	18
A gróf és bárói Wenckheim ház jeles férfiai és azok utódai	21
A hajdani báró Haruckern birtok megnevezése és örökösei közötti felosztása	27
A Wenckheim grófi család czimere	31
Függelék	33

Sajtóhibák.

9. lap 17. sorában — származásasat helyett olvasd származását.
14.	"	12.	"	Josefi	"	"	Josephi.
14.	"	14.	"	magyar	"	"	cseh.
17.	"	7.	"	„hatóság“ szó után olvasandó „mint“.			
17.	"	8.	"	Tormentaria helyett olvasd tormentariae.			
19.	"			gróf Wenckheim Frigyes szül. 1842. octob. 10-én.			
20.	"	5. sorában	—	magyar helyett olvasandó cseh.			
24.	"	25.	"	községi	"	"	köszeghi.
24.	"	39.	"	magyar	"	"	cseh.
27.	"	7.	"	Csatán	"	"	Csatár.
27.	"	16.	"	Mágos	"	"	Mágor.
28.	"	18.	"	elhatározta	"	"	elhatározva.
-